

Informacja o prowadzonych pracach legislacyjnych w związku z upływem terminu okresu przejściowego dla stosowania art. 27 i 29a ustawy – „Prawo o miarach”

Aleksander Soczewko

Przeczytaj o zmianach w przepisach określających wymagania dla przyrządów pomiarowych podlegających ocenie zgodności.

Przepisy art. 27 i 29a ustawy z dnia 11 maja 2001 r. „Prawo o miarach” (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem o miarach”, wprowadziły w okresie przejściowym dopuszczalność legalizacji przyrządów pomiarowych zalegalizowanych lub uwierzytelnionych przed dniem wejścia w życie „Prawa o miarach”, podczas której sprawdzane jest spełnianie wymagań określonych w przepisach wydanych przed wejściem w życie „Prawa o miarach”. Wspomniany w art. 29a „Prawa o miarach” okres przejściowy mija z dniem 31 grudnia 2013 r.

W związku ze zbliżającym się upływem terminu okresu przejściowego w Głównym Urzędzie Miar podjęte zostały prace mające na celu unormowanie statusu przyrządów pomiarowych zalegalizowanych lub uwierzytelnionych przed dniem wejścia w życie Prawa o miarach. W świetle „Prawa o miarach” przyrządy te powinny być nadal zgłaszane do legalizacji ponownej, a podczas legalizacji zgodnie z art. 8m ust. 4 „Prawa o miarach” powinno nastąpić sprawdzenie istnienia wymaganych oznaczeń i znaków oraz zgodności charakterystyk metrologicznych z wymaganiami obowiązującymi w dniu sprawdzenia przyrządu.

Po wejściu w życie „Prawa o miarach”, na podstawie upoważnień w nim zawartych, wydane zostały akty prawne określające wymagania, którym powinny odpowiadać przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej w zakresie konstrukcji, wykonania, materiałów oraz charakterystyk metrologicznych. Przepisy te określały wymagania dla wszystkich przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej.

W związku z wprowadzeniem do polskiego systemu prawnego Dyrektywy 2004/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie przyrządów pomiarowych (Dz. Urz. UE L 135

z 30.04.2004, str. 1-80, Polskie wydanie specjalne, rozdział 13, tom 34, P. 149-228) i stosownie do art. 12 ustawy z dnia 15 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 249, poz. 1834), na podstawie upoważnień zawartych w „Prawie o miarach”, wydane zostały nowe akty prawne określające wymagania, którym powinny odpowiadać przyrządy pomiarowe podlegające prawnej kontroli metrologicznej w zakresie konstrukcji, wykonania, materiałów oraz charakterystyk metrologicznych.

W nowych przepisach określone zostały wymagania w zakresie oznaczeń oraz w zakresie wartości dopuszczalnych błędów wskazań wyłącznie dla przyrządów wprowadzanych do obrotu lub użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności. W przepisach tych nie określono natomiast wymagań dla przyrządów, które wprowadzone zostały do obrotu lub użytkowania w innym trybie niż ocena zgodności.

W systemie prawa o miarach istnieje jeszcze przepis szczególny art. 10 ustawy z dnia 15 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o systemie oceny zgodności oraz o zmianie niektórych innych ustaw, zgodnie z którym określone przyrządy powinny spełniać wymagania obowiązujące przed dniem 7 stycznia 2007 r. Przepis ten jednak stosuje się wyłącznie do przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu i użytkowania na podstawie „Prawa o miarach”. W systemie prawa o miarach nie ma natomiast przepisów określających wymagania dla przyrządów, które wprowadzone zostały do obrotu lub użytkowania na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie „Prawa o miarach”.

Brak przepisów o wymaganiach dla przyrządów pomiarowych podlegających obecnie ocenie zgodności, a wprowadzonych do obrotu lub użytkowania przed wejściem w życie „Prawa o miarach”, skutkuje tym, że po

dniu 31 grudnia 2013 r. podczas legalizacji ponownej tych przyrządów nie będzie można wykonać czynności określonych w art. 8m ust. 4 „Prawa o miarach”, tj. sprawdzenia istnienia wymaganych oznaczeń i znaków oraz zgodności charakterystyk metrologicznych z wymaganiami. Bez możliwości sprawdzenia zgodności charakterystyk metrologicznych z wymaganiami nie będzie podstaw do poświadczenia dowodem legalizacji jej dokonania. Dotyczy to również tych przyrządów pomiarowych, które spełniają wymagania w zakresie charakterystyk metrologicznych, określone dla przyrządów wprowadzonych do obrotu lub użytkowania w wyniku oceny zgodności.

W celu stworzenia warunków prawnych do dokonywania legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie „Prawa o miarach”, w Głównym Urzędzie Miar podjęto prace mające na celu wprowadzenie do prawa przepisów o wymaganych oznaczeniach oraz charakterystykach metrologicznych dla tych przyrządów pomiarowych.

Prezes Głównego Urzędu Miar wystąpił do Ministra Gospodarki o udzielenie stosownych upoważnień do opracowania i uzgodnienia projektów zmian właściwych rozporządzeń.

Po otrzymaniu upoważnień Ministra Gospodarki, w grudniu 2012 r. w Głównym Urzędzie Miar podjęte zostały prace nad zmianami rozporządzeń Ministra Gospodarki określających wymagania dla następujących przyrządów pomiarowych:

- 1) analizatory spalin samochodowych,
- 2) instalacje pomiarowe do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy innych niż woda,
- 3) taksometry elektroniczne,
- 4) ciepłomierze i ich podzespoły,
- 5) gazomierze i przeliczniki do gazomierzy,
- 6) liczniki energii elektrycznej czynnej prądu przemianowego,
- 7) wodomierze,
- 8) wagi automatyczne dla pojedynczych ładunków,
- 9) wagi automatyczne porcjujące,
- 10) wagi automatyczne odważające,
- 11) wagi automatyczne przenośnikowe,
- 12) wagi wagonowe do ważenia w ruchu wagonów,
- 13) maszyny do pomiaru pola powierzchni skór,
- 14) przyrządy do pomiaru długości,
- 15) przymiary.

Prace nad projektem rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać taksometry elektroniczne, oraz szczegółowe-

go zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych, zostały zawieszono po uzgodnieniach wewnętrznych. Przyczyną zawieszania prac było ustalenie, że w użytkowaniu nie ma obecnie taksometrów elektronicznych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie „Prawa o miarach”. Tym samym wprowadzanie wymagań dla tych przyrządów jest bezprzedmiotowe.

W przypadku pozostałych przyrządów opracowano projekty rozporządzeń zmieniających właściwe rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać określone przyrządy pomiarowe.

Celem proponowanych zmian prawa jest wprowadzenie wymagań w zakresie oznakowania i charakterystyk metrologicznych dla przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie „Prawa o miarach”, które obecnie wprowadzane są do obrotu i użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności.

Proponowane przepisy w zakresie wymaganych oznaczeń przyrządów pomiarowych oparte są na przepisach stanowiących podstawę zatwierdzenia typu tych przyrządów – właściwych zarządzeniach Prezesa Głównego Urzędu Miar. W prowadzonych pracach przyjęto założenie, że zgodnie z przepisami obowiązującymi przy wprowadzaniu tych przyrządów pomiarowych do obrotu lub użytkowania, na tych przyrządach powinny być naniesione w sposób trwały określone oznaczenia. Istnienie tych oznaczeń jest warunkiem dokonania legalizacji danego przyrządu pomiarowego, zgodnie z art. 8m ust. 4 „Prawa o miarach”, nawet w przypadku dokonywania legalizacji na zasadach określonych w art. 27 i 29a „Prawa o miarach”. W projektach rozporządzeń zaproponowano więc, aby wymagane oznaczenia były takie, jakie w rzeczywistości powinny znajdować się na tych przyrządach pomiarowych. Wszelkie zmiany w tym zakresie skutkowałyby koniecznością nanoszenia nowych oznaczeń, a tym samym niedozwoloną ingerencją w wykonanie przyrządu pomiarowego.

W przypadku wartości błędów granicznych dopuszczalnych przyrządów w projektach rozporządzeń proponuje się przyjąć wartości określone dla przyrządów pomiarowych wprowadzanych do obrotu i użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności. W obecnym systemie prawa o miarach należy przyjąć, że wartości tych błędów są wyznacznikiem wymaganej dokładności pomiarów wielkości fizycznych w Polsce, której zapewnienie jest celem „Prawa o miarach”, zgodnie z jego art. 1.

W niektórych przypadkach przyrządów pomiarowych bezpośrednio odniesienie do wartości błędów granicznych dopuszczalnych, określonych dla przyrządów pomiarowych wprowadzanych do obrotu i użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności, jest niemożliwe. Dotyczy to przyrządów pomiarowych, które na podstawie dotychczasowych przepisów nie miały określonej klasy dokładności (wagi automatyczne porcjujące oraz przyrządy do pomiaru długości drutu, kabla, materiałów taśmowych, papierowych i opatrunkowych) albo oznaczenie klas dokładności jest różne od obowiązujących obecnie (wagi wagonowe do ważenia w ruchu wagonów).

W przypadku wag zaproponowano, aby wartości błędów granicznych dopuszczalnych były określone na poziomie wartości błędów granicznych dopuszczalnych wag wprowadzanych do obrotu i użytkowania w wyniku dokonania oceny zgodności, o klasie dokładności najbliższej charakterystyką metrologiczną określonym w przepisach obowiązujących przed wejściem w życie „Prawa o miarach”.

Natomiast w przypadku przyrządów do pomiaru długości drutu, kabla, materiałów taśmowych, papierowych i opatrunkowych zaproponowano, aby wartości błędów granicznych dopuszczalnych były określone w sposób przyjęty w prawie obowiązującym bezpośrednio przed wprowadzeniem do polskiego systemu prawnego Dyrektywy 2004/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie przyrządów pomiarowych.

Projekty rozporządzeń, opracowane w wyniku konsultacji z Okręgowymi Urzędami Miary, zostały w okresie luty – marzec 2013 r. przekazane do konsultacji społecznych. Konsultacje społeczne zakończone zostały w kwietniu 2013 r.

W większości opinii otrzymanych w trakcie konsultacji społecznych, pozytywnie oceniono działania mające na celu stworzenie warunków prawnych do dokonywania legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania na podstawie prze-

pisów obowiązujących przed wejściem w życie „Prawa o miarach”. Zastrzeżenia do projektów zgłaszane były przez importerów i producentów przyrządów pomiarowych, według których proponowane przepisy stwarzające możliwość dalszego użytkowania określonych przyrządów pomiarowych, mogą ograniczyć popyt na nowe przyrządy pomiarowe, a tym samym naruszać ich ekonomiczne interesy. Zastrzeżenia te nie spowodowały jednak odstąpienia od dalszego procesu legislacyjnego. Jedną z podstawowych przesłanek uzasadniających celowość podjęcia prac legislacyjnych jest ograniczenie kosztów użytkowników przyrządów pomiarowych, które powstałyby w przypadku konieczności wycofania wszystkich tych przyrządów z użytkowania albo ponownego ich wprowadzenia do obrotu i użytkowania w trybie oceny zgodności. Korzyści związane z realizacją tego celu przeważają nad negatywnym skutkiem wejścia w życie proponowanych przepisów dla importerów i producentów określonych przyrządów pomiarowych, którzy nie osiągną oczekiwanych przychodów z tytułu sprzedaży nowych przyrządów pomiarowych.

Projekty rozporządzeń po zakończeniu uzgodnień międzyresortowych zostaną przekazane do Ministra Gospodarki w celu zakończenia procesu legislacyjnego i notyfikacji projektów Komisji Europejskiej, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), co powinno nastąpić w czerwcu 2013 r.

Zgodnie z przyjętymi założeniami rozporządzenia powinny wejść w życie przed dniem 31 grudnia 2013 r., co umożliwi dalsze użytkowanie przyrządów pomiarowych wprowadzonych do obrotu lub użytkowania na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie „Prawa o miarach”, pod warunkiem, że charakterystyki metrologiczne tych przyrządów będą zgodne z charakterystykami metrologicznymi określonymi w obowiązujących przepisach.